

ΚΥΡΙΑΚΗ 11 ΙΟΥΛΙΟΥ 2010

SOS του πολιτισμού προς χορηγούς

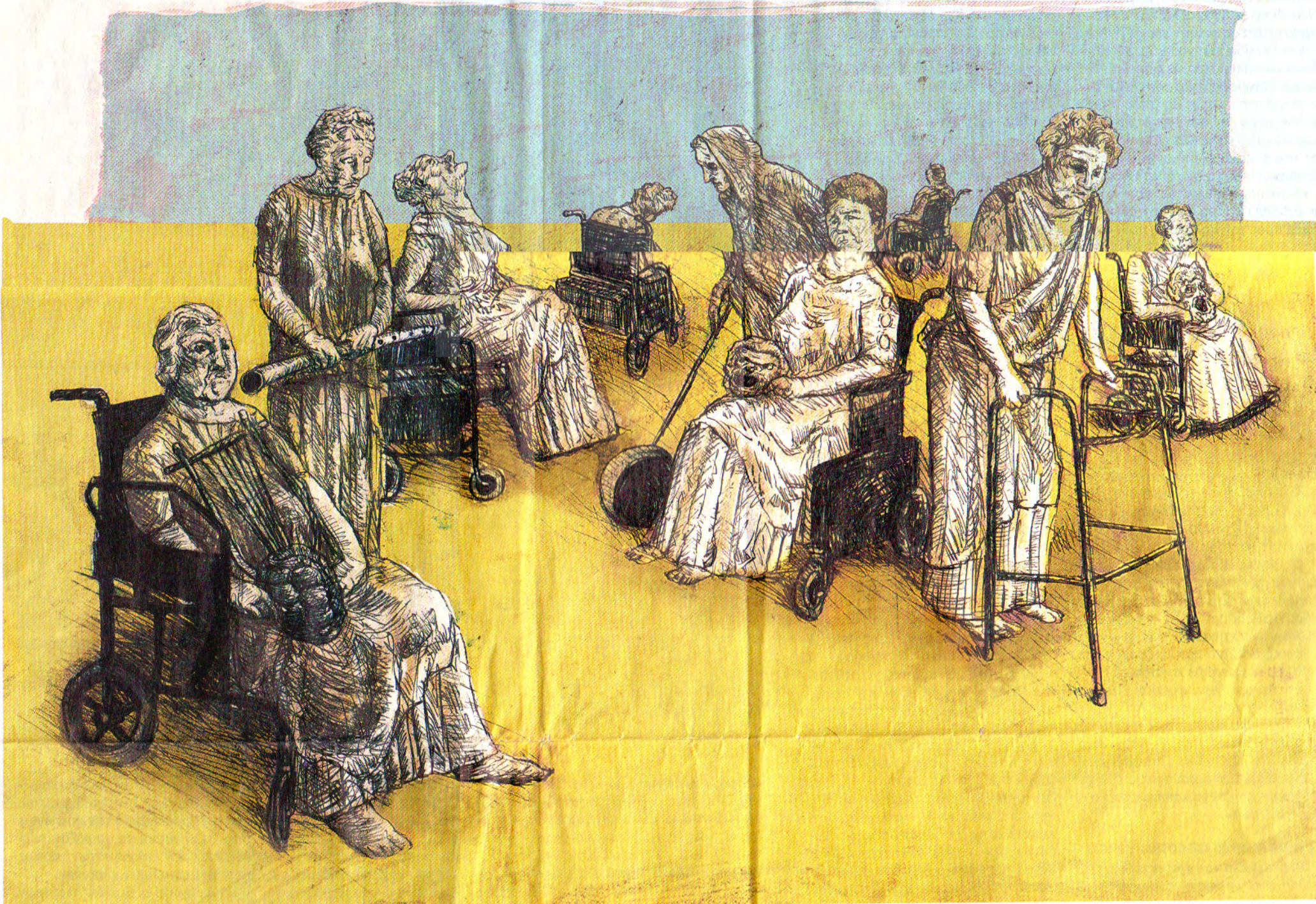
Οργανισμοί, μουσεία, φεστιβάλ αναζητούν διέξοδο σε ένα νομοθετικά και οικονομικά εχθρικό περιβάλλον

Της ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΣ ΠΟΥΡΝΑΡΑ

«Αν τα επόμενα χρόνια που οι κρατικοί πόροι θα είναι μηδαμικοί, δεν εισρεύσουν περισσότερα χρήματα από χορηγίες στον πολιτισμό, τότε θα δούμε φαινόμενα κανιβαλισμού ανάμεσα στους φορείς. Όλοι θα κονταροτυπιούνται για να εξασφαλίσουν την επιβίωσή τους και θα ισχύει "ο θάνατός σου, η ζωή μου"». Ο διευθυντής του ιδιωτικού μουσείου που έκανε την παραπάνω δήλωση σε μια συζήτηση για τα δεινά που έχει προκαλέσει η κρίση, περιέγραψε με τα πιο μελανά χρώματα τη σημερινή πραγματικότητα.

Ο κρατικοδίαιτος πολιτισμός, είτε το θέλαμε είτε όχι, ανήκει οριστικά στο παρελθόν. Μεσούσης της ύφεσης, θεατρικοί οργανισμοί, χώροι μουσικών εκδηλώσεων, φεστιβάλ, αρχαιολογικά μουσεία και πινακοθήκες πρέπει να βγουν προς άγραν χορηγών σε συνθήκες αντίξοες και εχθρικές. Οχι μόνον διότι η αγορά έχει «στεγνώσει» από ρευστό και καλές προθέσεις, αλλά και για έναν επιπρόσθετο λόγο. Το χορηγικό πλαίσιο στην Ελλάδα δεν λειτουργήσει ποτέ ομαλά και αποδοτικά, η χορηγία ταυτίζεται κακώς με τη διαφήμιση, ελάχιστοι γνωρίζουν τι προβλέπει ο σχετικός νόμος, απουσιάζει η χορηγική συνείδηση ανάμεσα στους ευκατάστατους συμπολίτες και τις επιτυχημένες εταιρείες, ενώ οι πρόσθετες ρυθμίσεις για τη χορηγία, που ενσωματώθηκαν στο πρόσφατο φορολογικό νομοσχέδιο, έκαναν τα πράγματα ακόμα χειρότερα.

Η «Κ» ανοίγει τον φάκελο των χορηγιών, μιλώντας με ειδικούς, προτείνοντας λύσεις έτσι ώστε να γίνει επιτέλους και στην Ελλάδα κάτι που ισχύει εδώ και πολλά χρόνια σε χώρες του εξωτερικού, όπως η Γαλλία. Εκεί, ο ιδιωτικός τομέας στηρίζει τις τέχνες και τα γράμματα, χωρίς τη δυσπιστία, τη δυσκαμψία και την παραπληροφόρηση που ισχύει εδώ. Εξίσου αποθαρρυντικά είναι τα πράγματα για τις δωρεές. Εως πρόσφατα δεν υπήρχε νομική διόδος, ώστε να μπορούν όσοι πολίτες επιθυμούν να δώσουν χρήματα για την αποκατάσταση ενός αρχαίου μνημείου.

Εικονογράφηση: Αλέξανδρος Ανδριτσόπουλος

Εμείς είμαστε ικέτες κι αυτοί πιστωτές

Η **Ξανθίππη Χόιελ**, πρόεδρος στο Μουσείο Μακεδονικής Τέχνης εδώ και 23 χρόνια, ξέρει από πρώτο χέρι πόσο δύσκολο είναι να εξασφαλίσει κανείς χορηγίες. «Η δική μου εμπειρία από την αναζήτηση χορηγιών είναι τραυματική. Κάθε φορά που έχω συνάντηση με εταιρείες ή φυσικά πρόσωπα που θα μπορούσαν να δώσουν χρήματα στο μουσείο, περνάω έντονες κρίσεις άγχους με πόνο στο στομάχι. Η έλλειψη χορηγικής κουλτούρας στην Ελλάδα κάνει εκείνους που ζητούν χορηγίες να αισθάνονται ικέτες, επιάτες και τους χορηγούς πιστωτές, ενώ στο εξωτερικό το παιχνίδι παίζεται με

«Η προσέλκυση χορηγιών και δωρεών ποτέ δεν ήταν θέμα άμεσης προτεραιότητας, ούτε για το υπουργείο Πολιτισμού ούτε για το υπουργείο Οικονομικών».

όρους ισοτιμίας. Μην ξεχνάτε ότι ο ρόλος μας είναι δύσκολος για δύο λόγους, είμαστε στην περιφέρεια και καταπιανόμαστε με τη σύγχρονη τέχνη. Ιδιαίτερα στη Θεσσαλονίκη, όπου το Μουσείο Μακεδονικής Τέχνης έχει χτυπήσει πολλές πόρτες, δεν έχει βρει ανταπόκριση. Υπάρχουν ευκατάστατοι ιδιώτες που μπορεί να βγάλουν έξω την παρέα τους, ξεδεύοντας λ.χ. πολλά χρήματα για ακριβά κρασιά αλλά να απορρίψουν ένα αίτημα για χορηγία που δεν θα τους κόστιζε πολύ παραπάνω και θα ήταν ένα έργο κοινωνικής ευποίας. Στην πρωτεύουσα υπάρχουν περισσότερες επιχειρήσεις, αλλά και αστοί με συνείδηση προσφοράς», λέει στην «Κ».

«Δυστυχώς, η προσέλκυση χορηγιών και δωρεών ποτέ δεν ήταν θέμα πρώτης προτεραιότητας ούτε για το

υπουργείο Πολιτισμού ούτε για το υπουργείο Οικονομικών. Όσο και αν οι αρχές ισχυρίζονται το αντίθετο δεν έχουν γίνει ποτέ οι απαραίτητες πολιτικές που να φέρει θεαματικά αποτελέσματα και αυτό θα το πληρώσουμε τα επόμενα χρόνια», υπογραμμίζει ο τέως υπουργός Πολιτισμού Σταύρος Μπίνας. Με δική του πρωτοβουλία δημιουργήθηκε το «Διάζωμα», το σωματείο που έδωσε ανάσα ζωής σε 25 αρχαία θέατρα, συγκεντρώνοντας πάνω από 30 εκατομμύρια ευρώ από πολίτες, τη νομαρχιακή και την τοπική αυτοδιοίκηση.

Το ισχύον πλαίσιο

Το 1986 ιδρύθηκε με ιδιωτική πρωτοβουλία ο ΟΜΕΠΟ (Ομίλος για την Επικοινωνία Πολιτιστικών και Οικονομικών), ένας ιδιωτικός οργανισμός που λειτουργήσε μέχρι και το 1998, κάνοντας σοβαρή δουλειά. Οι ελληνικές επιχειρήσεις άρρισαν να δίνουν λεφτά στον πολιτισμό και από τα 2 δισ. δραχμές που δόθηκαν το 1991 φτάσαμε τα 7 δισ. δραχμές το 1997. Ένα από τα κύρια προβλήματα ήταν όμως ότι η πολιτιστική χορηγία μπορούσε να κατευθυνθεί μόνο σε συγκεκριμένους αποδέκτες που περιεχόνταν σε κατάλογο μουσείων και ιδρυμάτων και όχι σε όλους τους μη κερδοσκοπικούς φορείς με πολιτιστικούς σκοπούς.

Το 1997 ψηφίστηκε ο «χορηγοκτόνος» νόμος (Ν2459/97) του Ευ. Βενιζέλου που επέβαλε φορολογία 20% σε κάθε χορηγία. Τα χρήματα αυτά τα διαχειριζόταν το υπουργείο ανάλογα με τη δική του βούληση. Μέσα σε δύο χρόνια, η καταγεγραμμένη μέσω του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων χορηγική κίνηση μειώθηκε κατά 85% και κάποιοι κατηγορήσαν τον υπουργό ότι στην πλάτη των χορηγιών κάνει τη δική του πελατειακή πολιτική.

Οι μεγαλύτεροι χορηγοί της τελευταίας τριετίας

Περίοδος 11/2007 έως 6/2010

ΧΟΡΗΓΟΣ	ΠΟΣΟ	ΑΠΟΔΕΚΤΗΣ
ΟΠΑΠ	4.000.000	Στέγαστρο Λυκείου Αριστοτέλη
Eurobank	3.650.000	Μουσικές, εκθεσιακές δράσεις
Εθνική Τράπεζα	2.406.000	Μέγαρο Μουσικής (κυρίως)
Alapis Φαρμακευτική (όμιλος Λαυρεντιάδης)	1.842.000	Όλο το φάσμα των πολιτιστικών δράσεων
Ιδρυμα Λάτση	1.630.000	Κυρίως αρχαιολογικού ενδιαφέροντος δράσεις
Marfin Egnatia Bank	1.152.000	Για το Μέγαρο Μουσικής και Ιδρυμα Θεοαράκη
Δημοτική Ανώνυμη Εταιρία Τουρισμού Λουτράκι (Καζίνο)	1.118.000	Όλο το φάσμα των πολιτιστικών δράσεων
Μπάμπης Βωβός	1.000.000	Προς το ΥΠΠΟ
Maria Tsakos	303.000	Εθνική Πινακοθήκη
Ομίλος Επιχειρήσεων Μυτιληνσιός	184.478	Martha Graham Dance Company

ΠΗΓΗ: ΥΠΠΟΤ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Οι ευνοημένοι και οι αδικημένοι

Από τον κατάλογο του ΥΠΠΟΤ, αλλά και από την ίδια την πρακτική της αγοράς αντιλαμβάνεται κανείς ότι οι περισσότερες χορηγίες κατευθύνουν υπέρ αρχαιολογικών οκοπών, μουσικών δράσεων, θεατρικών παραστάσεων και εικαστικών εκθέσεων. Και σε αυτές τις υποκατηγορίες υπάρχουν ευνοημένοι, όπως το Μέγαρο Μουσικής. Στον τομέα του κινηματογράφου και του βιβλίου δεν εμφανίζονται συχνά χορηγίες. Όπως τονίζει ο Χρήστος Σαββίδης από την εταιρεία ArtBox: «Τα εικαστικά δεν βρίσκουν εύκολα χορηγούς, διότι όσοι δίνουν χρήματα θέλουν εγγυημένα, άμεσα και μετρήσιμα ανταλλάγματα. Αν βάλουν το λογότυπό τους σε μια συναυλία, θα το δουν μέσα σε ένα βριδυ χιλιάδες άνθρωποι. Αν κάνουν το ίδιο με ένα μουσείο, θα πρέπει να περιμένουν 2 - 3 μήνες για να το δουν ισάριθμοι επισκέπτες».

Οι μεγάλες εταιρείες στην Ελλάδα σπάνια έχουν καταρτισμένο προσωπικό που να είναι σε θέση να αξιολογήσει τις προτάσεις των υποψηφίων για χορηγία και τη «διείδυση» που μπορεί να έχουν σε διάφορες κοινωνικές ομάδες. Κατακρίττα όμως είναι συχνά και η στίση των εκπροσώπων του ΥπΠΟ. Σπάνια αναφέρουν το όνομα τη χορηγού γιατί το θεωρούν έμμεση διαφήμιση. Η ευθύνη δεν είναι μόνο δική τους. Ο νόμος Βενιζέλου είχε εξισώσει την διαφήμιση με τη χορηγία και έπρεπε να περάσουν δέκα χρόνια και να οριστεί στα νόμο Βουλγαράκη η πολιτιστική χορηγία, με αναφορά στην ευποία και το κοινωνικό πρόσωπο του χορηγού.

Όλα πιο εύκολα ως «έξοδα προβολής»

Το καθεστώς της χορηγίας βελτιώθηκε με ειδική νομοθεσία για τις ολυμπιακές χορηγίες (Ν 2833/2000 και Ν 2992/2002). Τότε υπήρξε πλήρης φοροαπαλλαγή από τα κέρδη της εταιρείας ή το εισόδημα του χορηγού για το ποσό της χορηγίας που πήγαινε για τους σκοπούς των Ολυμπιακών Αγώνων. Σήμερα ισχύει ο Νόμος 3525/07 που ψηφίστηκε επί υπουργίας Βουλγαράκη, ο οποίος προβλέπει ότι το ποσό της χορηγίας εκπίπτει εξ ολοκλήρου από το φορολογητέο εισόδημα του χορηγού. Το αφαιρούμενο όμως ποσό δεν μπορεί να υπερβαίνει το 10% του συνολικού φορολογούμενου εισοδή-

«Σε περίοδο κρίσης, το υπουργείο Οικονομικών μειώνει το αφαιρούμενο ποσό από 30% σε 10%, λες και όλο το μαύρο χρήμα στην Ελλάδα ξεπλένεται μέσα από τέτοιους μηχανισμούς».

ματος ή των καθαρών κερδών που προκύπτουν από τα βιβλία της επιχείρησης, σύμφωνα με το φορολογικό νομοσχέδιο του Γ. Παπακωνσταντίνου που ψηφίστηκε πριν από λίγο καιρό. Το ποσοστό αυτό ήταν 30% στο νομοσχέδιο του 2007, αλλά μειώθηκε ύστερα από εισηγήσεις του υπουργείου Οικονομικών. Η κίνηση είχε επίδραση στην ψυχολογία των χορηγών και τους έκανε ακόμα πιο απρόθυμους.

Ο νόμος Βουλγαράκη δημιούργησε το γραφείο χορηγιών στο ΥΠΠΟΤ, που φτιάχνει τις συμβάσεις ανάμεσα σε χορηγούς και αποδέκτες, έτσι ώστε η διαδικασία της χορηγίας να πιστοποιηθεί. Επίσης, παρέχει τα επίσημα έγγραφα για τη φοροαπαλλαγή των χορηγιών. Από τα τέλη του 2007 μέχρι σήμερα έχουν γίνει περίπου 185 αι-

τήσεις για χορηγίες με συνολικό ποσό περίπου 23 εκατομμύρια ευρώ.

Οι περισσότερες εταιρείες όμως που θέλουν να κάνουν χορηγίες παρακάμπτουν το κράτος, τις «βαφτίζουν» έξοδα προβολής, τα οποία επίσης εκπίπτουν εξ ολοκλήρου από το φορολογητέο εισόδημα χωρίς μάλιστα τον περιορισμό του 10%. Σύμφωνα με τον επικριτικολόγο Θανάση Κουτούπη, ειδικό στις χορηγίες και συγγραφέα βιβλίου με σχετικό θέμα, η συνολική ετήσια χορηγική ύλη είναι γύρω στα 60 - 100 εκατομμύρια ευρώ. Οι παλινωδίες του κράτους, ο εχθρικός νόμος Βενιζέλου, η έλλειψη πληροφόρησης ακόμα και ανάμεσα στα στελέχη των πολιτιστικών φορέων οδηγούν όλους όσοι έχουν διάθεση να προσφέρουν να μην ακολουθούν την οδό που προτείνει το ΥΠΠΟΤ.

«Μου φαίνεται αδιανόητο ότι σε περίοδο κρίσης αντί να προσπαθούμε να ενισχύσουμε τις χορηγίες, το υπουργείο Οικονομικών μειώνει το αφαιρούμενο ποσό από 30% σε 10% επί του φορολογητέου εισοδήματος του χορηγού, λες και όλο το μαύρο χρήμα στην Ελλάδα ξεπλένεται μέσα από τέτοιους μηχανισμούς. Με αυτό τον τρόπο βάζουμε μάλιστα στο στόχαστρο, στη θέση του ενόχου για παρανομίες όλους εκείνους που θέλουν να δώσουν χρήματα τις τέχνες», λέει ο Σταύρος Μπίνας.

«Το ελληνικό κράτος προσπαθεί τώρα να αποβάλλει την κακή του νοοτροπία να ασκεί πελατειακή πολιτική μέσα από τα χρήματα που διακινούνται στον τομέα του πολιτισμού, κρατώντας για τον εαυτό του τον ρόλο του μεσάζοντα ή του φοροεισπράκτορα. Γι' αυτό και δεν έχει δημιουργήσει μέχρι σήμερα ένα πλαίσιο ελεύθερης συναλλαγής ανάμεσα στα δύο συμβαλλόμενα μέρη χορηγών - χορηγούμενων», λέει η μουσειολόγος Ματούλα Σκαλτσά που είναι ειδικός στις χορηγίες.

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛ. 2

Δημιουργία χορηγικής συνείδησης

Συνέχεια από την σελ. 1

«Ένα από τα κύρια καθήκοντα του υπουργείου Πολιτισμού, ειδικά αυτήν την περίοδο, θα έπρεπε να είναι η δημιουργία χορηγικής συνείδησης όχι μόνο στην Αθήνα, αλλά και την περιφέρεια. Να υπάρχουν γραφεία σε όλη την Ελλάδα που να ενημερώνουν τοπικούς πολιτιστικούς φορείς αλλά και την επιχειρηματική κοινότητα κάθε πόλης για το πώς θα μπορούσαν τα δύο μέρη να συνεργαστούν και ποια θα ήταν τα οφέλη της σύζευξης και ποιος είναι ο μηχανισμός υλοποίησης», τονίζει η Ματούλα Σκαλτού.

«Στην παρούσα κατάσταση για να διοχετευθεί χρήμα από τον ιδιωτικό τομέα προς τον πολιτισμό πρέπει να

γραφειοκρατία», τονίζει. «Υπάρχουν βέβαια δύο εξαιρέσεις: ορισμένες φορές προκύπτουν κάποιες καθυστερήσεις όταν οι χορηγίες είναι αρχαιολογικού ενδιαφέροντος, όποτε το αίτημα περνάει από το ΚΑΣ ή το Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων. Το άλλο πρόβλημα είναι όταν ο αποδέκτης της χορηγίας είναι το Δημόσιο οπότε πρέπει να κατατεθούν τα χρήματα σε ΔΟΥ και μετά να καταλήσουν εκεί όπου πρέπει. Ο νόμος Βουλγαράκη ήταν ευεργετικός, διότι όλοι οι πολιτιστικοί φορείς μπορούν να γίνουν αποδέκτες χορηγίας, υπάρχουν φοροαπαλλαγές και το κράτος βοηθά τα συμβαλλόμενα μέρη να συνάψουν μια σωστή συμφωνία. Έχει γίνει τεράστια πρόοδος».

Κύμα συντηρητισμού

«Μεσούσης της ύφεσης είναι πολύ δύσκολο να πείσετε τους έχοντες να δώσουν χρήματα στην τέχνη», λέει ο Κόλιν Τουίντι, που ηγείται της βρετανικής επιτροπής χορηγιών. «Τα επόμενα χρόνια θα είναι οίγουρα επώδυνα για την Ελλάδα. Αν δεν υπάρχουν κρατικές επιχορηγήσεις ή χορηγίες, θα δείτε βαθιές επιπτώσεις στην καλλιτεχνική σας σκηνή. Θα επέλθει κύμα συντηρητισμού, καθώς οι καλλιτέχνες (είτε στο θέατρο είτε στον κινηματογράφο ή στα εικαστικά) θα φοβούνται να παρουσιάσουν πειραματικά και καινοτόμα έργα φοβούμενοι την εμπορική αποτυχία ή το γεγονός ότι κανείς δεν θα επιχορηγήσει κάτι που χαρακτηρίζεται “α-κραιο”».

» Όταν περιορίζεται η ροή των πόρων για τον πολιτισμό απειλείται η κοινωνική συνοχή, η πρόοδος, η ενθάρρυνση της δημιουργικότητας, η ανάδειξη υποβαθμισμένων περιοχών σε μια πόλη, η ίδια η ταυτότητά μας. Όπως λέει και η Βρετανίδα κομμικός Τζο Μπραντ, χωρίς τις τέχνες, η τεχνολογία θα μας έκανε μαϊμούδες με κλειδιά αυτοκινήτων. Αν δεν υπάρχουν χορηγίες, δεν κινδυνεύουμε μόνο να δούμε λιγότερες ή κακές θεατρικές παραστάσεις και εκθέσεις, αλλά να μην ανθίσουν νέα ταλέντα, να μην προκύψουν πειραματικές προσπάθειες, να μην αφουγκράζεται η τέχνη την ίδια την κοινωνία και τις ανάγκες της.

» Μην ξεχνάτε ότι η Ευρώπη έχασε τη μάχη της παραγωγής αγαθών από την Ασία. Το μόνο που μπορεί να εξάγει είναι το ταλέντο και η δημιουργικότητα. Αυτά είναι η νέου τύπου οικονομία. Αν θέλετε να orthοποδέστε πρέπει να επενδύσετε σε υπηρεσίες που έχουν να κάνουν με τον πολιτισμό και τις τέχνες».

Εικονογράφηση: Αλέξανδρος Ανδριτσόπουλος (λεπτομέρεια)

Οι εύποροι να είναι και χρήσιμοι

Ο νόμος Βουλγαράκη προβλέπει την ύπαρξη χορηγικών βραβείων, τα οποία όμως δεν έχουν δοθεί ποτέ. Στη Γαλλία αντιθέτως, τη χώρα που θεωρείται η πιο πολιτιστική εθνική υπόθεση, ο μαικνισμός χαιρεί τιμητικών διακρίσεων. Από την 1η Αυγούστου 2003, ημερομηνία ψήφισης του περίφημου «νόμου Αγιαγκόν», και επίσημα από την 7η Σεπτεμβρίου 2007, η οικονομική υποστήριξη πολιτιστικών φορέων εξαργυρώνεται όχι μόνο με φορολογικές απαλλαγές αλλά και με παράσημα. Το χρυσό ή αργυρό μετάλλιο μαικνισμού, ισχύος πέντε χρόνων, δίνει τη δυνατότητα σε «Μικρούς» και «Μεγάλους» δωρητές να συμμετέχουν ενεργά στις συνελεύσεις

της επιτροπής χορηγιών του ΥΠΠΟ. Ο Θαλής Κουτούπης και άλλοι ειδικοί που καταπνάνονται με το θέμα υποστηρίζουν ότι θα έπρεπε να γίνει ένα άλσος χορηγιών όπου να αναγράφονται τα ονόματά τους και να προβάλλεται η κοινωνική ευποία από τα κρατικά ραδιοτηλεοπτικά μέσα με χρόνο κλιμακούμενο, ανάλογα με το ύψος της χορηγικής δαπάνης.

Ιερά πρόσωπα

Στην αρχαιότητα, οι χορηγοί ήταν ιερά πρόσωπα. Ο Δημοσθένης έλεγε ότι «Οι εύποροι πρέπει να είναι και χρήσιμοι στην πολιτεία», έτσι ο θεσμός ήταν υποχρεωτικός για τους 120 πιο εύπορους συγκριτικά πολίτες

που προέρχονταν και από τις δέκα φυλές της Αθήνας. Στην ουσία ήταν μια πράξη εξευμενισμού της κοινωνίας ώστε οι πλούσιοι να μοιράζονται ένα μέρος των εισοδημάτων τους με τους λιγότερο προνομιούχους.

Σήμερα που η ψαλίδα πλούσιων και φτωχών συνεχώς ανοίγει στην Ελλάδα, ο θεσμός αυτός θα μπορούσε να έχει ευεργετικές συνέπειες στην κοινωνία που αιμορραγεί και κάνει τις δεδομένες ισορροπίες της. Δυστυχώς οι νεόπλουτοι δεν μπορούν να συναίσθανθούν τη σημασία της χορηγίας στην παρούσα συγκυρία και να επιστρέψουν ένα τμήμα των χρημάτων, ενισχύοντας τις τέχνες και τα γράμματα.

Ένα δισ. από μαϊκήνες στη Γαλλία

Στη Γαλλία διαφοροποιείται ο μαικνισμός (mécénat) από τη χορηγία (patronage). Χορηγία, θεωρείται η δαπάνη που διατίθεται στο πλαίσιο πολιτιστικών εκδηλώσεων, για την προώθηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, τη διάδοση της γαλλικής γλώσσας και πολιτισμού, και η οποία όμως εξυπηρετεί καθαρά εμπορικά συμφέροντα. Στόχος δηλαδή της χορηγίας, που δεν φορολογείται και λειτουργεί σαν έμμεση διαφήμιση, πρέπει να είναι η προώθηση της «εικόνας» του χορηγού.

Πράξη μαικνισμού, θεσμός σαφώς πιο διαδεδομένος στη Γαλλία, θεωρείται η χρηματική υποστήριξη ενός οποιουδήποτε οργανισμού κοινής ωφέλειας. Για τις επιχειρήσεις, η απαλλαγή φόρου ανέρχεται στο 60% του ποσού που χορηγήθηκε, όσο αυτό δεν ξεπερνάει το 0,5% των μεικτών εσόδων της επιχείρησης. Η αξία των «ανταλλαγμάτων» (δωρεάν εισιτήρια, παροσία του λογότυπου της εταιρείας στο επικοινωνιακό υλικό, διάθεση χώρων κ.λπ.) που δικαιούται έναντι της προσφοράς του ο μαϊκήνας, δεν πρέπει να ξεπερνάει το 25% του ποσού της δωρεάς. Αν όμως μια εταιρεία αγοράσει έργα σύγχρονης τέχνης ζώντων καλλιτεχνών και τα εκθέσει στο κοινό ή τους υπαλλήλους της, δικαιούται για τέσσερα χρόνια, απαλλαγή φόρου ίση με το ποσό που ξόδεψε. Η απαλλαγή φόρου για ιδιώτες, εταιρείες και ιδρύματα, ανέρχεται στο 66%, με όριο το 20% του συνολικού τους εισοδήματος. Στη Γαλλία το 23% των επιχειρήσεων (με περισσότερους από 20 υπαλλήλους) κάνουν μαικνισμό, ενώ το ποσό που συγκεντρώθηκε το 2008 μόνο για τον πολιτισμό, ανερχόταν περίπου στο 1 δισ. ευρώ.

Στην πράξη

Τι σημαίνει αυτό στην πράξη; «Βαρύς μηχανές» όπως το Λούβρο ή το Παλάτι των Βερσαλλιών βασίζονται στη λειτουργία τους, σημαντικές αγορές και τη συντήρηση των αποκτημάτων τους σε μια μεικτή οικονομία: 40% του προϋπολογισμού του Λούβρου (23,4 εκατ.) και 11% των Βερσαλλιών (41 εκατ.) προερχόταν το 2005 από μαικνισμούς. Η ανακαίνιση της μαγευτικής Galerie des Glaces του Λουδοβίκου 14ου οφείλεται στα 12 εκατ. ευρώ της κατασκευαστικής εταιρείας Vinci, ενώ χάρη στην Total, έχουμε πάλι τη δυνατότητα να απολαύσουμε τις ζωγραφιές και τα γλυπτά της περίφημης Galerie d'Apollon του Λούβρου. Η χρηματοδότηση της αγοράς ενός «εθνικού θησαυρού», όπως το γλυπτό του Julio Gonzalez (Tête en profondeur) που αγόρασε για το Μπριμπόρ το 2003 η Pernod Ricard, επιβραβεύεται με επιπλέον φοροαπαλλαγή (90% του ποσού). Η μεγαλύτερη γαλλική τράπεζα Credit Agricole είναι και ο σημαντικότερος μαϊκήνας της χώρας, ενώ ακολουθούν η Pernod Ricard, η LVMH / Moët Hennessy, η Louis Vuitton, η αμερικανική The Annenberg Foundation, η Fondation Cartier η Bouygues, η Société Générale.

ΒΑΝΕΣΣΑ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ματιές στον κόσμο

ABINION
ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΘΕΑΤΡΟΥ
www.festival-avignon.com

Όπως κάθε καλοκαίρι, το παλαιότερο καλλιτεχνικό φεστιβάλ της Γαλλίας μετατρέπεται την ιστορική πόλη της Αβινιόν σε θεατρική σκηνή. Το φεστιβάλ ξεκίνησε με την πρεμιέρα του έργου του Ελβετού σκηνοθέτη Κρίστοφ Μάρτχαλερ «Pappelerlapp», στην αυλή του Παπικού Ανακτόρου της Αβινιόν που χρονολογείται από τον 14ο αιώνα. Είναι μια μουσικοθεατρική σύνθεση που περιγράφει ως «ταξίδι ανάμεσα στο όνειρο και την πραγματικότητα, την αρχαιολογική και την αστυνομική έρευνα». Στο πρόγραμμα του φεστιβάλ περιλαμβάνεται επίσης ο «Ρικάρδος ο Β΄» του Σαίξπηρ, με τον Ντενί Πονταλιντέ (φωτ.), κορυφαίο μέλος της Κομεντί Φρανσέζ, στον κεντρικό ρόλο. Για πρώτη φορά επίσης θα παρουσιαστεί μια θεατρική διασκευή του σπουδαίου (και τεράστιου) μυθιστορήματος του Ρόμπερτ Μούζιλ «Ο άνθρωπος χωρίς ιδιότητες» (όχι όλο, βέβαια, αλλά του πρώτου τμήματος). Το φεστιβάλ θα συνεχιστεί μέχρι τις 27 Ιουλίου.

ΛΟΝΔΙΝΟ
ΕΚΘΕΣΗ
National Gallery, Sainsbury Wing
www.nationalgallery.org.uk
«Close Examination: Fakes, Mistakes

and Discoveries». Επιστήμονες, ιστορικοί τέχνης και έφοροι μουσείων συνεργάζονται για να συγκεντρώσουν 40 έργα των Ραφαήλ, Ντύρερ, Ρέμπραντ και άλλων, τα οποία έχουν προβληματοίσει τους ειδικούς και την επιστημονική έρευνα για πολλά χρόνια. Οι πίνακες εκτίθενται σε θεματικές ενότητες: «Πλάιν και εξαπόθεση» (έργα αμφισβητούμενης υπογραφής), «Μετατροπές και μεταμορφώσεις» (έργα που αλλάχθηκαν για να ικανοποιήσουν μεταβαλλόμενα γούστα ή να φαίνονται ότι ανήκουν σε πιο περιζήτητους ζωγράφους), «Μυστικά και ανιχνύματα» (πίνακες που δεν έχει ταυτοποιηθεί ο δημιουργός τους), «Δικαίωση και αποκατάσταση» (έργα που αποδόθηκαν στον πραγματικό δημιουργό τους ενώ για καιρό θεωρούνταν πλαστά). Εως τις 12 Σεπτεμβρίου.

ΜΑΔΡΙΤΗ
ΕΚΘΕΣΗ
Museo del Prado
www.museodelprado.es

«Turner y los maestros». Κορυφαίος τοπιγράφος της Αγγλίας, ο Ουίλιαμ Τέρνερ (1775-1851) έδωσε την πιο ολοκληρωμένη έκφραση των ρομαντικών τάσεων της αγγλικής τέχνης, αλλά ταυτόχρονα προχώρησε προς τον ιμπρεσιονισμό, ακόμα και προς την αφαίρεση. Εδειξε μεγάλο ενδιαφέρον για την επιρροή του

φωτός στην ατμόσφαιρα, δίνοντας στη χρωματική δόνηση δραματικές ή λυρικές προεκτάσεις. Καθοριστικά χαρακτηριστικά της ζωγραφικής του είναι η τάση για το διάφανο και το ανάσφαρρο, η έμφαση στην κίνηση -όλα στους πίνακές του είναι δονούμενα- και η διάλυση της φόρμας σε χρώμα και φως (εδώ ο πίνακας «Χιονοθύελλα», 1842). Η έκθεση, η οποία παρουσιάστηκε τον χειμώνα στο Παρίσι, εστιάζει στη σχέση του Τέρνερ με παλαιότερους και συγχρόνους του ζωγράφους, στον «διάλογο» που είχε με μεγάλους καλλιτέχνες του παρελθόντος όπως ο Τισιανός, ο Ρέμπραντ, ο Καναλέτο, ο Βατό και ο Πουσσέν, όσο και με τους συγχαιρινούς του, όπως ο Κόνσταμπλ. Εως τις 19 Σεπτεμβρίου

ΜΟΣΧΑ
ΕΚΘΕΣΗ
Κέντρο Σύγχρονης Κουλτούρας
«Γκαράζ»
www.garagecc.com

«Μαρκ Ρόθο: Μόσα ο' έναν άγνωστο κόσμο».

«Η Τέχνη είναι μια περιπέτεια μέσα σ' έναν άγνωστο κόσμο, που μπορεί να εξερευνηθεί μόνο από όσους είναι πρόθυμοι να διακινδυνεύσουν», έγραψε ο Μαρκ Ρόθο και ο Αντολφ Γκότλιν στο μανιφέστο που δημοσίευσαν το 1943. Η έκθεση είναι το πρώτο αφιέρωμα στον Μαρκ Ρόθο (1903-1970) που παρουσιάζεται στη Μόσχα. Παιδί εβραϊκής οικογένειας της Λετονίας που μετανάστευσε στις ΗΠΑ το 1913, ο Ρόθο αναδείχθηκε σε

Η τελευταία δεκαετία

Τα τελευταία χρόνια της ζωής του, κατά τη δεκαετία 1977-1987, ο Αντ Γουόρхол εργαζόταν πιο εντατικά από οποιαδήποτε άλλη περίοδο της 40χρονης καριέρας του. Η έκθεση «Andy Warhol: The Last Decade», στο Μουσείο του Μπρούκλιν, παρουσιάζει 50 έργα του «Πάπα της pop-art» (εδώ σε μια όψιμη αυτοπροσωπογραφία του) που αποκαλύπτουν το ανανεωμένο πνεύμα πειραματισμού στη δουλειά του. Αρχισε να εξερευνά την αφαιρετική τέχνη στη σειρά «Οξείδωση» (1977-78) και τις μεταξωτιές «Shadows» (1978). Αργότερα, η επιστροφή του στη ζωγραφική με το χέρι και στην παραστατική τέχνη ήταν εν μέρει εμπνευσμένη από τη συνεργασία με καλλιτέχνες όπως ο Ζαν-Μισέλ Μπασκί. Η έκθεση (έως 12/9) τελειώνει με τις «παράλογες» του Γουόρхол πάνες στον πίνακα του Λεονάρντο ντα Βιντσι «Ο μυστικός δείπνος», μια από τις μεγαλύτερες σειρές έργων του.

μια από τις σημαντικότερες μορφές της εικαστικής σκηνής των ΗΠΑ τον 20ό αιώνα. Αν και τον έχουν κατατάξει στο ρεύμα του αφηρημένου εξερεσιονισμού, ο ίδιος αρνιόταν κάθε ταξινόμηση. Στα έργα της ωριμότητας του -ανιμέσθ τους μεγάλες ενιαίες ολιγόχρωμες μονόχρωμες επιφάνειες που υποβόλουν μια αίσθηση γαλήνης και στοχασμού- ο Ρόθο (εδώ σε αυτοπροσωπογραφία του 1936) επιδίωξε μια πνευματική επικοινωνία με τον θεατή που υπερβαίνει τη συμβατική παρατήρηση έκθεση παρουσιάζει 13 έργα του της περιόδου από το 1949 έως το 1959 (τη χρονιά της αυτοκτονίας του), καθώς και προσχέδια τοιχογραφιών του. Εως τις 14 Αυγούστου.

ΠΑΡΙΣΙ
ΕΚΘΕΣΗ
Musée du Quai Branly
www.quaibranly.fr

τία του Κονγκό) αναδεικνύοντας τον πολιτιστικό δεσμό ανάμεσα στις λαούς που μιλούσαν τις διαλέκτους μιντού και κατοικούν κατά μήκος του γάλλου ποταμού Κονγκό, από τα δάση του Βορρά έως τις σαβάνες του Νότι. Είναι διοργανωμένη σε τρεις θεματι

ενότητες: Μάσκες και αγάλματα σε σχήμα καρδιάς (εδώ μια μάσκα της φυλής Κιφουέμπε), που δείχνουν την ενότητα και την ταυτότητα των εθνοτικών ομάδων· αναπαραστάσεις των προγόνων και γενναίων, καθώς και σημαντικές μελών της κάθε φυλής· αναπαραστάσεις γυναικών στα βασίλεια της σαβάνας, που εξισορροπούν την ανδρική κυριαρχία και συνδέονται με την αναγέννηση της Γης, τη γεωργική καλλιέργεια και τη συνέχεια της ζωής. Εως τις 3 Οκτωβρίου.

ΣΑΝ ΦΡΑΝΣΙΣΚΟ
ΕΚΘΕΣΗ

De Young Museum
www.deyoungmuseum.org
«Birth of Impressionism». Η έκθεση ανατρέπει στα χρόνια που προηγήθηκαν και ακολούθησαν την πρώτη έκθεση των ιμπρεσιονιστών στο Παρίσι, το 1874, παρουσιάζοντας έργα προερχόμενα από το παρισινό Μουσείο Ορσέ. Οι εκατό περίπου πίνακες εκτίθενται με χρονολογική σειρά, παρακολουθώντας το ιμπρεσιονιστικό κίνημα από τα πρώτα του βήματα έως την κορύφωσή του και την επιρροή του σε άλλα καλλιτεχνικά ρεύματα. Από τις νατουραλιστικές αναπαραστάσεις σκηνών της καθημερινής ζωής του Κουρμπέ και την εξιδανικευμένη «Γέννηση της Αφροδίτης» του Μπουζέρο, η έκθεση προχωρά στους πρώιμους ιμπρεσιονιστικούς πίνακες του Μονέ, του Ρενουάρ και του Πισσαρό, όταν η «εντύπωση» έγινε το ποθητό αντικείμενο της ζωγραφικής. Παρουσιάζονται επίσης έργα του Καγιέ-Μπορ, της Μπερτ Μοριό και του Ντεγκά, καθώς και ο πίνακας του Γουίστελ «Σύνθεση σε γκρι και μαύρο», γνωστότερος ως «Η μητέρα του Γουίστελ». Εως τις 6 Σεπτεμβρίου.

Επιμέλεια: ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΣΤΟΥΠΑΚΙ